

Vragen en antwoorden

- 1) *De moord op de president*¹
- 2) *Realiteit*
- 3) *Een basale splitsing rond verlangens*
- 4) *Het conflict met de ouders doorwerken*
- 5) *Herinneringen terug proberen te halen*
- 6) *Op ouders reageren door het tegenovergestelde te zijn*
- 7) *Vijandigheid kwijtraken of overdragen*
- 8) *Angst om je vijandigheid op te geven*
- 9) *Opgroeien met angst: de overdracht begrijpen; identificeren met ouders*
- 10) *Dualiteit/gespleten opvattingen: je basale splitsing vinden*
- 11) *Gespleten mannelijkheid*
- 12) *Eén ouder hebben*
- 13) *De identificatie met de ouders ontdekken*

30 november 1963
lezing 119A

"Gegroet, dierbare vrienden. God zegene ieder van jullie. Gezegend is dit uur. Gezegend is jullie leven. Gezegend is iedere inspanning tot groei en ontwikkeling van ieder van jullie. Ik sta klaar om jullie vragen te beantwoorden."

De moord op de president

VRAAG 1) Ik zou graag de discussies rond de moord op de president willen samenvatten en de essentie ervan benoemen. Wilt u alstublieft ingaan op de psychologische en metafysische betekenis van deze gebeurtenis. In hoeverre hangen de fysieke en de spirituele wereld met elkaar samen in deze en soortgelijke gebeurtenissen, en in hoeverre heeft de wereld in het algemeen en wij in het bijzonder (zowel algemeen als persoonlijk) schuld, of delen we in de schuld van dergelijke gebeurtenissen?

"Ja, dierbare vrienden. Ten eerste wil ik zeggen dat de geest van deze man een taak op zich heeft genomen die moest worden afgemaakt, of op zijn minst voortgezet. En zijn levensspanne zou niet langer zijn. Het was als het ware het plan van deze specifieke persoonlijkheid om in deze tijd dit aantal jaren op deze aarde door te

¹ n.v. = niet verstaanbaar. – John F. Kennedy, president van de Verenigde Staten, werd op 22 november 1963 vermoord in Dallas (Texas) USA. (Noot van de redactie)

brengen en in die tijd een taak te vervullen. Er stond niet geschreven en het was ook niet voorbestemd hoe of op welke manier het afleggen van het lichaam zou plaatsvinden. Maar vanuit de interactie tussen de krachten van oorzaak en gevolg, is het voor de constructieve krachten - in het kader van de groei naar verlichting - een goed idee om toe te laten dat de destructieve krachten zich op een dergelijke brute manier manifesteren, omdat dat uiteindelijk meer helpt. Deze interactie tussen de krachten van oorzaak en gevolg is voor de mens veel te gecompliceerd om te begrijpen.

Vanuit psychologisch oogpunt ziet de beste vergelijking er als volgt uit: bekijk het mensdom op dit aardse vlak in haar geheel op dezelfde manier als je kijkt naar het menselijk organisme van een individuele persoonlijkheid. Wanneer je je bewust wordt van je eigen destructieve krachten, wordt het veel gemakkelijker voor je om ze te begrijpen, om ermee om te gaan, om ze te accepteren en om uiteindelijk over deze kinderlijke destructiviteit heen te groeien. Voor de individualiteit van de mensheid als geheel geldt hetzelfde. Die bestaat net zo goed uit een combinatie van constructieve en destructieve krachten. Het onderdrukken of wegdrukken van de destructieve krachten maakt alleen maar dat ze ondergronds doorwoekeren. Ze aan de oppervlakte brengen betekent niet dat je ze alleen maar uit kunt schakelen door ze om te zetten in daden. Als je haat ontdekt in jezelf, hoef je daar nog niet aan toe te geven. Je kunt je er bewust van worden. Maar vaak ben je niet in staat om er niet aan toe te geven en zet je deze haat op een subtiele manier toch om in daden. Door dat te doen, krijg je meer begrip voor wat er in jou gebeurt. Dit geldt net zo voor de maatschappij in haar geheel. Wanneer de destructieve krachten, het kwaad dat bestaat in deze wereld, zich zo uitbundig, zo flagrant manifesteren, zal de mensheid als geheel sneller groeien dan wanneer dit kwaad zich niet zou manifesteren.

Als je terugkijkt naar vroeger, naar het verleden, dan zie je dat heel veel zeer kwade krachten zich hebben gemanifesteerd. Natuurlijk zijn er mensen die zeggen dat de mensheid hier niet door gegroeid is. Maar dat is een beperkt en kortzichtig standpunt. Ik zeg dat de mensheid daar wel door gegroeid is, alleen al in de afgelopen twintig jaar. Dat is goed waar te nemen als je niet geblokkeerd of vooringenomen bent, als je bereid bent om het geheel te zien en niet alleen de afzonderlijke delen daarvan. Het betekent helemaal niet dat je dat wat gebeurt is, moet tolereren. Integendeel, vrienden. Ik probeer slechts de metafysische, spirituele en psychologische associaties en betekenissen van dit soort gebeurtenissen uit te leggen; die zijn één zoals jullie allemaal weten. Je zou kunnen zeggen dat als deze grote, moedige en ontwikkelde geest door natuurlijke oorzaken deze wereld verlaten zou hebben, het ontwaken niet zo ruw zou zijn geweest; dan zou de les die moest worden geleerd niet zo krachtig zijn, omdat dergelijke gebeurtenissen natuurlijk vermeden kunnen worden. Ze kunnen vermeden worden en dat gebeurt dan ook vaak. Maar in dit specifieke geval, omdat het niet de bedoeling was om langer te leven, was het beter voor de hele mensheid dat de negatieve, destructieve en kwade krachten zich op deze overduidelijke manier zouden manifesteren. Of sommige individuen daar nu wel of niet iets van leren, is minder belangrijk; op de lange termijn zal de mensheid in haar geheel hiervan leren, zoals ze dat in het verleden ook heeft gedaan.

Wat betreft de vraag naar de individuele verantwoordelijkheid – hoe ieder mens hierin betrokken is – dat lijkt me duidelijk. Zo lang als jij of enig ander mens vanwege persoonlijke, subjectieve gebeurtenissen, wrok en/of kleine vijandigheden, koestert, blijft dat hetzelfde. Ondanks dat, mijn vriend, wil ik zeer sterk benadrukken dat je onderscheid moet maken tussen enerzijds deze destructieve krachten uitleven in daden en anderzijds het onder ogen zien ervan, want dat is echt niet hetzelfde. Dit geldt voor ieder individu op dit pad. Je eigen schuldgevoel biedt een grotere bedding voor destructiviteit dan de destructieve krachten zelf. Er is een verschil tussen al de kleine vormen van haat en het toegeven aan openlijke destructiviteit en boosaardigheid. Zie alsjeblieft dit verschil, vrienden, omdat als je alleen het negatieve in jezelf ziet en je eigen kleine schulden helemaal gelijkstelt aan dergelijke krachten (zoals dat bij tijden gebeurt maar dat telkens weer) zit je alleen maar de natuurlijke goede en constructieve krachten in jezelf in de weg. Je moet de uitersten in jou in evenwicht brengen. Aan de ene kant is daar je onverantwoordelijkheid, de ontkenning van je negatieve neigingen en het afschuiven van je verantwoordelijkheid op anderen; aan de andere kant is het net zo belangrijk dat je je niet laat belasten door een verkeerde vergelijking én dat je onderscheid blijft maken tussen daden en gevoelens. Dan kun je groeien en je hoofd rechtop houden. Die twee zijn niet hetzelfde. Als je denkt dat ze wel hetzelfde zijn, zal dat je alleen maar in de weg zitten. Begrijp je dit? Zijn hier nog meer vragen over?"

Realiteit

VRAAG 2) Ik heb twee vragen over lezing 118. De eerste zou je een semantische vraag kunnen noemen. Op de eerste bladzijde komt het woord 'realiteit' herhaaldelijk terug. Mijn vraag is of het hier gaat om de realiteit van de manifestatie of om de realiteit van je zelf?

"Beiden. De mate waarin je de realiteit waarneemt, is de mate waarin je jezelf onder ogen ziet. Als je uiteindelijk op het punt kunt komen waarin je ziet dat de waarneming van jezelf of de beoordeling van je reacties in de kleine alledaagse aangelegenheden niet overeenkomt met de realiteit, benader je de realiteit veel meer dan wanneer je dit ontkent. Bijvoorbeeld: je bent overtuigd van iets dat je verkeerd begrijpt, of je zit in een negatieve reactie waar je allerlei verklaringen voor vindt. Zolang je niet inziet dat je negatieve reactie niet wordt veroorzaakt door dat waar je het aan toeschrijft, maar voortkomt uit je eigen vertekeningen, is je werkelijkheidszin verstoord. Je benadert de realiteit veel meer wanneer je eenmaal het volgende tegen jezelf kunt zeggen: 'Ik heb een erg negatieve reactie, ik begrijp nog niet waarom, maar ik laat de verklaring dat het de schuld is van die en die persoon of die en die omstandigheid, voor wat ze is. Het is misschien wel waar dat die of die er schuld aan heeft, maar dat is niet de verklaring voor de diepe gevoelens in mij die ik nog niet helemaal begrijp.' Daarmee ben je dichterbij de realiteit.

Een basale splitsing rond verlangens

VRAAG 3) Toen u vroeg om met persoonlijke vragen te komen, wilde ik uit mijn eigen ervaring een basis-splitsing naar voren brengen. In het werk met mijzelf kwam ik dat op de volgende manier tegen: mijn moeder onderdrukte verlangens met dwang; mijn vader onderdrukte ze door middel van overtuigingskracht, logica en wijsheid. Ik zwichtte vooral voor het laatste. Onder andere door kennis te vergaren was ik in staat, waarschijnlijk emotioneel in staat, om het rustig te houden, om de situatie onder controle te houden. Kunt u nu ingaan op waar in dit alles de basis-splitsing zat of is dat een te persoonlijke vraag?

"Nee, ik kan hier wel op ingaan omdat ik denk dat veel vrienden die op dit niveau op het pad werken, zelfs al zijn hun eigen omstandigheden anders, hier iets aan zullen hebben. Het kan hen inspireren en helpen om zelf weer een beetje verder te komen. Allereerst wil ik wijzen op het feit dat hoewel aan de zichtbare buitenkant de identificatie met je vader misschien sterker is – ontkenning middels overtuigingskracht en “wijsheid”, – de identificatie met je moeder, ontkenning middels dwang, daaronder net zo groot was. Jij dwingt jezelf ook op een erg rigide of onverzettelijke manier. Dit zal duidelijker moeten worden. Wanneer je deze dwang ontdekt en daarmee de identificatie met je moeder, zul je zien hoe je beide ouders levend in jou aanwezig zijn en hoe je hun inbreng voortzet. Het is voor jou natuurlijk gemakkelijker om de kant van je vader bloot te leggen, aangezien daar minder ambivalente, conflictueuze en negatieve gevoelens zitten. Het is veel lastiger, want veel beter verborgen, waar het gaat om de kant van je moeder te erkennen. Daar maakt wederzijdse en overduidelijke afwijzing het erkennen van je eigen identificatie veel moeilijker. Ik raad je aan om hier wel naar te zoeken, want dit is des te sterker alleen al omdat het voor jou onaanvaardbaar is dat je het je moeder nog méér naar de zin wilde maken dan je vader en door net als haar te willen zijn. Kun je dat voelen?"

Ik heb dat heel sterk onderdrukt, omdat ik op geen enkele manier op haar wilde lijken, maar ik kan een identificatie voelen.

"Want zie je, als er ergens een zeer sterke neiging bestaat om het tegenovergestelde te bewijzen, is dat altijd een indicatie dat je ergens binnenin moet zoeken naar de plek waar je bang bent dat je net zo bent, of waar je net zo wilt zijn."

Met andere woorden gaat het om de aantrekking tussen tegengestelden?

"Nou, ik zou zeggen dat het niet echt om het tegengestelde gaat.

Ik wilde het tegendeel worden.

"Ja, je wilde daarin het tegenovergestelde worden, het tegenovergestelde van wat je werkelijk verwachtte en accepteerde. Maar het belangrijkste hier en misschien de gemakkelijkste manier om hieraan te werken, niet alleen voor jou maar voor iedereen die aan deze specifieke fase werkt, is om je mannelijke en vrouwelijke

aspecten te onderzoeken. Iedereen heeft ze. Kijk vervolgens hoe deze specifieke mannelijke en vrouwelijke aspecten passen bij of van toepassing zijn op je eigen ouders. Want zie je, je moeder was een nogal mannelijke vrouw, daardoor zie je hier een specifieke omkering, namelijk dat de identificatie met een vrouwelijk element juist mannelijk is terwijl aan de andere kant de identificatie met je vader, ook al kun je niet zeggen dat hij vrouwelijk was, hij had wel een bepaalde zachtheid en kon zich makkelijker aanpassen waardoor hij vrouwelijker leek. Daardoor heb je de zaken als het ware verwisseld. Begrijp je dat jouw identificatie met de kant van je moeder mannelijk getint is, terwijl de identificatie met je vader meer vrouwelijk is? Het is de zachtere, de spirituele kwaliteit van de wijsheid die je overnam. Het lijkt misschien een zwakkere en daarom vrouwelijker neiging. Aan beide kanten heb je schuld en schaamte zitten. Ik stel voor dat je deze stromen in je onderzoekt. Dit is erg goed werk."

De achterdocht die vanuit deze situatie ontstond jegens beide ouders is een bijwerking daarvan.

"Absoluut! Die achterdocht jegens jezelf moet je natuurlijk weer terugbrengen naar jezelf omdat je beide identificaties niet vertrouwt. Dat is in zekere zin terecht, omdat ze beiden niet de echte jij zijn. Als je een vervreemding voelt jegens jezelf, kun je jezelf met geen mogelijkheid vertrouwen. Je bent voortdurend bezig het te verstoppen. Wantrouwen jegens de ouders moet zich dan wel eerst manifesteren, als het wantrouwen jegens jezelf. Het maakt niet uit of je je er wel of niet bewust van bent. Dit geldt natuurlijk voor jullie allemaal. Zo lang je alleen probeert van het wantrouwen dat je hebt jegens je ouders af te komen, en je zelfmedelijden en woede omdat je ouders niet te vertrouwen zijn of waren, in jezelf aanmoedigt, of hoe jij ook maar uitdrukking geeft aan deze gevoelens, zullen de duisternis en verwarring waar je in leeft, voortduren. Het gaat door totdat je alles weer terugbrengt naar jezelf en het feit onder ogen ziet, waar en waarom en in welk opzicht je jezelf wantrouwt. Dan heb je iets substantieels te pakken. Er is daar licht in het loskomen uit de vicieuze cirkels die geen oplossing bieden. Dan is er hoop, dan heb je een realistische uitweg."

Het conflict met de ouders doorwerken

VRAAG 4) Kan het zo zijn dat je een splitsing hebt, dat je een conflict met beide ouders hebt en je het conflict met één ouder oplost terwijl het conflict met de andere ouder nog niet is opgelost?

"Dat kan tot op zekere hoogte, maar uiteraard niet volledig omdat er altijd een onderlinge verbinding is tussen de twee. De reactie van het kind op de ene ouder staat niet los van de reactie op de andere ouder. Dus is het tot op zekere hoogte mogelijk om het probleem met één van beide ouders op te lossen. Maar er blijven restanten hangen, omdat je op beide ouders individueel altijd reageert al naargelang de situatie rond de beide ouders als geheel. Je kunt niet op je vader reageren zonder rekening te houden met de situatie rond je moeder en andersom. Dus wanneer er een uiteindelijke oplossing en bevrijding komt, moet de relatie, de identificatie, de

splitsing, de verwarring en het conflict met beide ouders volledig begrepen zijn. Dan pas kan dit oplossen. Het is echter altijd zo dat het veel gemakkelijker is om alvast te werken met een van beide ouders, meestal met degene waarmee je minder problemen hebt, degene waarbij het minder moeilijk is om bepaalde gevoelens onder ogen te zien. Ik heb dit in de vraag hiervoor ook al genoemd, net zoals het al in het werk van veel van mijn vrienden bevestigd wordt. Als dit gedaan is, heb je het conflict tot op zekere hoogte opgelost, maar niet volledig, want dat kan pas als je psychisch zo ver bent dat je ook naar de andere ouder wilt kijken."

Herinneringen terug proberen te halen

VRAAG 5) Ik heb nog een vraag. U zei dat we persoonlijke vragen mochten stellen. Ik kan, op dit pad, niet verder teruggaan dan naar de leeftijd van acht jaar. Ik krijg het niet voor elkaar om zelfs maar een glimp op te vangen van wat er is gebeurd. Dit zit me enorm dwars en ik vroeg me af of u me kunt helpen. Is er überhaupt een manier? Ik doe echt heel erg mijn best.

"Eerst wil ik zeggen dat je het misschien een beetje te hard probeert, soms blokkeert dat juist. Ik bedoel niet dat je het helemaal niet moet proberen, maar dat je het op dit specifieke terrein niet moet forceren: 'Ik moet, ik moet, ik moet het vinden!' Ontspan je en neem dit padwerk als geheel heel serieus. Observeer je huidige reacties of de reacties die je in het verleden had, zo ver terug als het gaat. Want zie je, lieve vriend, als je alle reacties die je nu hebt, echt begrijpt en ze vervolgens ook op een dieper niveau gaat begrijpen, zul je niet alleen automatisch de herinnering terugvinden, maar ook begrijpen wat er is gebeurd, waarom je je geheugen ging blokkeren. Dus, ontspan je en kijk naar alles wat er is gebeurd sinds die tijd tot de dag van vandaag; de aanwijzingen liggen in wat het sterkst in je gevoelens naar voren komt. Uiteindelijk zul je daar bij komen in plaats van dat je zegt: 'Oh, ik zou me dit op deze manier moeten herinneren, met mijn verstand.' Dat werkt niet. Het is net als wanneer je iets bent vergeten – een woord of een naam – en je heel hard probeert om het terug te halen, dan zul je het niet vinden. Maar het komt onmiddellijk terug wanneer je je ontspant."

Ik heb het gevoel dat er zeker een aanwijzing bestaat...

"Natuurlijk bestaat er een aanwijzing. Je kunt die blokkade verwijderen door goed naar je huidige reacties te kijken. Als je ze volledig onder ogen ziet, zal de blokkade oplossen. Dat beloof ik je."

Op ouders reageren door het tegenovergestelde te zijn

VRAAG 6) Ik heb een vraag met betrekking tot de vraag van W. waarin iemand op zijn ouder reageert door te proberen het tegenovergestelde van die ouder te worden. Als je een vader hebt die aan de buitenkant misschien agressief en vijandig is, maar daaronder liefdevol, en jij wordt ook

liefdevol, kan het dan zo zijn dat je zijn houding omdraait en oppervlakkig gezien liefdevol wordt, maar daaronder juist vijandig?

"Ja, dat kan. Waarom een dergelijke omkering plaats zou vinden hangt van veel omstandigheden af. Stel dat er bijvoorbeeld een grote wrok tegen en afkeer van deze vader bestaat. Dat zou een dergelijke omkering teweeg kunnen brengen. Als deze liefdeloze vader desalniettemin de zwakkere is van de twee ouders, en dat, om veiligheid te vinden, men de moeder gaat behagen. Dan zou zo iemand, om de moeder die misschien de vader afwijst, te behagen, het proces kunnen ontkennen en omdraaien. Als men daarentegen de vader juist heel sterk wil behagen en het kind ervaart het uiterlijk gedrag van de vader en niet wat er van binnen in de vader leeft, dan zal hij het proces niet omkeren maar het gedrag overnemen, imiteren en zich juist met de buitenkant van de vader identificeren. Want zie je, je kunt dit niet generaliseren. Het is afhankelijk van de algehele situatie. Ik heb dit eerder gezegd: de hele relatie tussen de ouders en tussen het kind en de ouders moet in aanmerking worden genomen. Je moet kijken bij wie je je veiliger voelde, en wie je meer wilde behagen. Wie van beide ouders lijkt in de ogen van het kind sterker, of dominanter? Je moet goed naar dit alles kijken. Begrijp je?"

Nee, ik heb mijn vraag niet helemaal afgemaakt. Als de vader inderdaad vijandig is aan de buitenkant maar onbewust niet agressief, terwijl de moeder liefdevol is aan de buitenkant maar onbewust vijandig, hoe gaat het kind dan met dergelijke situaties om zonder helemaal in de war te raken en zonder zich met deze trekken te identificeren?

"Dat is precies het probleem. Ik bedoel dat veel kinderen de verwarring niet kunnen vermijden. Ik zeg niet dat dat voor iedereen geldt want dit hangt erg af van het probleem dat het kind zelf al met zich mee bracht. Maar natuurlijk ontstaat er verwarring. Ik kan je geen algemeen antwoord geven. Het antwoord dat ik je hier gaf, is toepasselijk omdat het volledig subjectief is wie het kind als de dominantere ouder ziet. Misschien zijn er broers en/of zussen. De ene zus of broer heeft misschien meer angst voor een van de ouders, voelt zich bij die ouder minder op zijn of haar gemak, ervaart daar een grotere barrière. Omdat hij of zij meer angst heeft bij die ouder, is het belangrijker om die ouder te behagen, terwijl een andere broer of zus dit juist voelt bij de andere ouder."

En die identificeert zich dan met degene die hij of zij probeert te behagen in plaats van de rollen om te draaien.

"Op het ene niveau wel, maar op het andere niveau niet. Want zie je, het verborgen niveau is misschien juist wel precies tegenovergesteld. Dat klopt."

Vijandigheid kwijtraken of overdragen

VRAAG 7) Kan ik nog een vraag stellen? Als je loskomt van een vijandigheid maar bang bent om die te verliezen, draag je in het proces van de

vijandigheid kwijtraken die dan misschien over op een ander object, zodat het op kan lossen. Is dit echte overdracht...?

"Je bedoelt teneinde opgelost te worden?"

De psyche is bang om zijn vijandigheid kwijt te raken omdat die ook veiligheid heeft geboden. Zij houdt eraan vast door het op een ander object over te dragen, een object waar zij eigenlijk geen vijandige gevoelens voor heeft?

"Oh zeker. Dit gebeurt de hele tijd, met name met betrekking tot dit werk. Dit is precies waarom het zo belangrijk voor jullie is, om je hiervan bewust te worden en geen kapstokken te zoeken, maar de gevoelens in hun ruwe vorm tot uitdrukking te brengen, ongeacht hoe verdedigbaar de oorzaken die je vindt of denkt te vinden ook lijken. Dit klopt helemaal. Dat is het precies. Soms wordt de vijandigheid gericht op iemand die juist heel anders is – en daarom is het ook heel belangrijk om dit in dit werk te onderzoeken. Staat datgene ten aanzien waarvan je je vijandig voelt in verhouding tot de intensiteit van je gevoelens? De woorden lijken dit misschien te rechtvaardigen maar als je oprecht kijkt naar de intensiteit van je gevoelens wordt het vaak heel duidelijk dat het niet zo is, dat er een grote discrepantie bestaat tussen de feiten en de intensiteit van je gevoelens."

Angst om je vijandigheid op te geven 8)

"Ik wil hier graag nog iets aan toevoegen over de angst om vijandigheid los te laten. Dit is weer zoiets dat algemeen bruikbaar is. De angst om vijandigheid los te laten kan natuurlijk verscheidene redenen hebben, maar een van de belangrijkste redenen is dat je gelooft dat het iets substantieels is om je aan vast te houden, net zoals de leiding, de teugels die je in handen hebt. Als je geen vijandigheid hebt, voelt het alsof je niets hebt. Dan voel je je kwetsbaar. Dit is natuurlijk een illusie. Dit is één kant van wat ik erover wil zeggen. Iets anders is dat als dit het geval is, er altijd iets is dat nog niet helemaal begrepen wordt omtrent de aard van de vijandigheid, de aard van de schuldgevoelens, de schaamte en de angsten. Als je doorgaat met zoeken naar wat er is, iedere vijandigheid goed onder de loep neemt en onderzoekt, dan zul je dat iets vinden, en dan wordt het steeds gemakkelijker om het op te lossen."

Opgroeien met angst: de overdracht begrijpen; identificeren met ouders

VRAAG 9) In mijn ouderlijk huis, waren mijn ouders het met elkaar eens over wat mocht en niet mocht, vooral over wat niet mocht. De enige echte vreugde in die omgeving duurde altijd kort en dat was wanneer mijn vader met ons speelde. Dat vonden wij heel fijn. Om deze vreugde te kunnen ervaren, hield ik me aan de regels die er waren. Mijn vader dicteerde die regels omdat hij als kostwinner de baas was, hij gaf de bevelen en mijn moeder volgde die op. Dus mijn moeder was de uitvoerder, ondanks dat mijn vader erg veel van haar hield. Zij werd

daarmee wat mij betreft de plicht, terwijl hij de vreugde was. Daar-tussen door was er angst, angst dat dit genoeg zou stoppen en angst voor veel andere zaken. Tegelijk bestond er ook een echte dreiging. Die bestond in de vorm van mijn oudere zus. Door dat element van angst evenals mijn schuldgevoel en door de zelfvervreemding die ik vreesde, werden mijn ouders de beschermende autoriteit, maar alleen in het geval dat mijn zus zich negatief gedroeg jegens mij. Op zich waren zij niet echt een beschermende noch een welwillende autoriteit. Maar het beeld van mijn vader, is het beeld dat eruit springt, het verlangen naar liefde en vreugde. Toen, terwijl ik nog heel jong was, werd mijn vader heel erg ziek en draaide het plaatje helemaal om. Toen zag ik een andere kant van mijn vader, een heel negatieve kant, een kant die ik niet kende. Het eerdere plaatje van mijn vader viel gemakkelijk uit elkaar. Het is erg moeilijk om dit te reconstrueren. Op dat moment werd ik mijn vader en deed ik precies wat hij deed, misschien meer om eigen redenen dan om de redenen waarom hij het deed. Ik ging voor mijn moeder zorgen. Ik werd de feitelijke echtgenoot van mijn moeder. Zij op haar beurt werd van een plichtspersoon, een liefdevolle persoon. Daar zit een hoop in, los nog van mijn zus met de echte bedreiging die zij vormde. Tegenwoordig kan ik zien dat er overal angst was. Ook was er alom schuldgevoel en het een ging hand in hand met het andere. Mijn gevoelens verdwenen tussen die twee kanten.

"Ja, dit is absoluut waar en het is erg goed werk. Deze sfeer van voortdurende angst en bedreiging van de kleine lichtstraaltjes waar je toch al nooit zeker van was. Je voelde je altijd in gevaar. Je moest het altijd op zo'n ongelooflijk moeilijke manier verdienen. De prijs die je ervoor moest betalen was zo groot dat het hele innerlijke klimaat er vol van was. Je zei dat, nadat je vader ziek werd, hij zo anders werd. Kijk, ik wil op het volgende wijzen. Kinderen zijn heel sensitief. Je was bang voor die kant van hem. Je voelde ergens dat die er was. Hij moest ziek worden om het naar de voorgrond te laten komen. Maar je angst zou niet reeds zo sterk zijn geweest als je het ergens niet al had gevoeld. Zodat toen het gebeurde je ergste voorgevoel bewaarheid leek te zijn geworden. Dit is buitengewoon betekenisvol in het licht van je houding jegens jezelf, vanwege de identificatie met je vader en met je moeder – deze is natuurlijk beide kanten op even sterk. Maar waar je je identificeert met je vader ben je erg bang voor jezelf. En waar je je identificeert met je moeder ben je net zo bang voor de vader in jou. Zodat het absoluut noodzakelijk lijkt om deze destructieve kant van je vader in jou te ontkennen. Je gelooft dat je die in je hebt, al is het maar in de kleinste negatieve menselijke beperkingen. Aangezien je deze rol op je hebt genomen, ben je er innerlijk bang voor en aangezien je bij tijd en wijle als kind werd vermaand en gestraft omdat je 'slecht' was, vertrouw je deze 'slechtheid' in jezelf niet en zie je deze onbewust als veel slechter dan hij is. Daarom ontken je jezelf uit angst voor jezelf. Dit is nu op de voorgrond komen te staan zodat je vrij kunt worden en een gevoel van echte innerlijke eigenwaarde kunt gaan krijgen, zodat je jezelf kunt accepteren ondanks deze menselijke beperkingen. Begrijp je dit?"

Ja, maar mag ik nog iets vragen? Met al dit heen en weer springen tussen twee kanten, de vrolijke kant van mijn vader of de droevige kant, de goede kant van mijn moeder en haar plichtkant, mijn zus als slechte vrouw en mijn moeder als goede, blijft er weinig ruimte voor groei. Er moet altijd wel één kant aanwezig zijn. Maakt dat deel uit van de rigiditeit?

"Ja, inderdaad. Dat is een deel van de rigiditeit. Zoals ik al eerder heb gezegd, maakt de angst voor de negatieve kant in je vader dat deze verstopt blijft. Dit veroorzaakt een belangrijk deel van de rigiditeit. Het is een angst, de rigiditeit is een angst voor jezelf. Dat is erg belangrijk. Ik denk dat je er nu aan toe bent om deze angst voor jezelf te onderzoeken, de angst voor alles wat negatief is in je. Ik denk dat het relatief gemakkelijk voor je zal zijn om je van dit alles bewust te worden."

U hebt vaak tegen mij gezegd dat ik mijn mannelijkheid gebruik om mijn vrouwelijkheid te onderdrukken. U legde aan W. uit hoe hij zich niet wilde identificeren met zijn moeder en dacht dat hij op zijn vader leek. Ik had het lang niet in de gaten, maar bij mij is dat ook aan de hand. Ik dacht dat ik op mijn vader leek en tegenovergesteld was aan mijn moeder. Maar in het werk ontdek ik steeds vaker dat ik op mijn moeder lijk. Zij was agressiever terwijl hij rustig en teruggetrokken was. Wanneer u zegt dat ik mijn mannelijkheid gebruik, bedoelt u dan dat ik door agressief te worden in zekere zin word als mijn moeder? Maar dat ik mijn vrouwelijke kant niet naar buiten kan laten komen omdat ik nog steeds in de war ben?

"Omdat je bang bent. Zoals ik zei, gaat het hier om de angst voor de slechte kwaliteiten of de menselijke onvolmaaktheden. Jij bent enorm bang voor je instinctieve driften. Dit onderwerp past beter in de volgende lezing. Maar om alvast antwoord te geven op je vraag: dit is je voornaamste angst. Jij hebt in dit opzicht een buitensporig grote angst – angst, schaamte, schuldgevoel en ontkenning van dit alles. Ook ben je erg perfectionistisch, maar dit is wel wat je onbewust het meest belast. Daarom gebruik je mannelijke neigingen – of ze nu echt mannelijk zijn of het de mannelijke neigingen zijn die je moeder ook had – zoals agressieve controle, en ook een onjuist beeld van mannelijkheid om je echte zelf, je vrouw-zijn, te ontkennen."

Heb ik daarom ruzie met mijn echtgenoot?

"Natuurlijk."

Komt het allemaal neer op ontkenning?

"Natuurlijk. Dat is heel duidelijk."

Nou, ik vind het moeilijk om los te laten. Ik houd hieraan vast.

"Natuurlijk."

Kunt U me laten zien hoe?

"Jullie houden allemaal vast. Ik kan daar alleen maar over zeggen dat je bang bent dat, als je niet vasthoudt, je jezelf te schande zult maken. Je dient deze angst onder ogen te zien en geleidelijk te gaan zien hoe onredelijk ze is. Je dient alle irrationele dingen die je vanuit deze angst diep van binnen tegen jezelf zegt, te erkennen. Breng ze heel beknopt en precies naar buiten zodat je ze met je verstand kunt evalueren en kunt gaan zien dat er geen reden voor deze angst bestaat. Maar je dient alles waar je bang voor bent naar buiten te brengen. Ik denk dat je daar spoedig toe in staat zult zijn. Dit is de enige manier – de angst en schaamte onder de loep nemen, in beknopte bewoordingen vertalen waar je bang voor bent en waar je je over schaamt en dat dan onderzoeken in termen van het terecht zijn van de reactie of niet."

Dualiteit/gespleten opvattingen: je basale splitsing vinden

VRAAG 10) In uw laatste lezing had u het over de manier waarop je bij de zeer basale dualiteit in je eigen leven kunt komen. Zoals ik het me herinner, was dat door eerst een gespleten opvatting te vinden, en die dan terug te voeren op de moeder en de vader. Tenslotte moet je, middels de moeder en vader in je eigen leven, vinden hoe je eigen basale splitsing zich daar manifesteert. Ik vraag me af wat u bedoelt met een gespleten opvatting? Bedoelt u een opvatting die niet overeenkomt met de realiteit? Met andere woorden: een splitsing tussen onwerkelijkheid en werkelijkheid...

"Ja, dat bedoel ik ook, maar ik doel specifiek op bepaalde tegenstrijdigheden die beide niet reëel zijn, omdat het uitersten zijn. Met andere woorden, het gebeurt heel vaak dat iemand over eenzelfde onderwerp ideeën heeft die met elkaar in tegenspraak zijn, twee gezichtspunten die elkaar geheel uitsluiten, en hoewel zij diep verborgen zijn, toch echt in iemand bestaan. Iemand kan bijvoorbeeld aan de ene kant sterke gevoelens hebben over eigengerechtigheid vanuit het idee 'rechtschapenheid is belangrijk; je moet je aan de wet houden; de wet moet sterk zijn; en alles wat tegen de wet is, is strafbaar,' et cetera, et cetera, terwijl hij zich tegelijkertijd geheel en al tegen de wet verzet. Beide ideeën kunnen irreëel en onwaar zijn – uiteraard, want het zijn uitersten. Maar ze bestaan beiden in iemand. Niet slechts één kant die strijdig is met de realiteit, maar beide tegengestelden. Vaak, zo niet altijd, brengt de ene misvatting, juist vanwege het feit dat het een misvatting is, precies het tegenovergestelde uiterste voort, dat ook een misvatting is."

Kan ik een voorbeeld uit mijn eigen werk geven dat hier betrekking op heeft?

"Ja, graag."

Gespleten mannelijkheid

VRAAG 11) Laten we kijken naar het concept van mannelijkheid, of wat het betekent om een echte man te zijn. Blijkbaar zit er bij mij een tegenstrijdigheid in dit concept, want enerzijds denk ik dat een echte man onkwetsbaar, sterk, dominant moet zijn. Hij moet geen enkele tegenstand tolereren, hij mag geen gevoelens hebben. Hij moet een veroveraar zijn, et cetera. Tegelijkertijd denk ik ook dat een echte man op een bepaalde manier..... Dus het eerste is het intellectuele concept, maar daaronder ligt ook een ander concept, namelijk van gepassioneertheid, of warmte, of een uitgaande stroom van gevoelens, creativiteit. Dus dit concept is een gespleten idee zoals u dat beschreef, en het kan worden teruggevoerd op de beide ouders... "Juist." als de oorsprong van dit concept. "Juist." Het is duidelijk dat een deel van dit idee van onkwetsbaarheid, rigiditeit en laten we het volharding en controle noemen, specifiek van mijn moeder afkomt. De kracht, de mannelijkheid in ware zin, creativiteit en energie, komen van mijn vader. "Ja." Maar beiden kanten zijn vermengd tot een zeer irreëel beeld van mannelijkheid in mijzelf.

"Dat is heel waar. Je ziet hier een situatie die erg lijkt op die van onze vriend hierboven. Dit is in een of andere vorm van toepassing op iedere man, op iedere jongen, die een mannelijke moeder heeft, een afstandelijke moeder, een moeder die haar eigen vrouwelijkheid ontkent. Zo iemand zal een verward idee van mannelijkheid en vrouwelijkheid ontwikkelen en zal daarom in conflict zijn met de wereld en met zichzelf. Je kunt het geen vervorming noemen. Zelfs wat mannelijk lijkt, is dat niet echt en wat vrouwelijk lijkt, is niet echt vrouwelijk. Maar het vermengt zich op het kruispunt van de twee stromen. Dat is bij jou ook een beetje het geval, zij het niet zo grof, omdat je vader een erg sterke en krachtige persoonlijkheid was. Dus ergens is een juist of een juistere idee van mannelijkheid, met de mannelijke trekken die je van je moeder hebt overgenomen, meegekomen."

Vanuit dit punt kunnen we doorgaan naar het laatste punt. Met andere woorden, we kunnen de basale dualiteit van de feitelijke levenswijze, zoals u het beschrijft, zien.

"Nou, ja, ik zou het misschien zo beschrijven, maar dit moet natuurlijk in het geleidelijke proces van dit werk worden uitgewerkt. Want zolang het alleen bij woorden blijft, betekent het niet veel, zoals je weet. Misschien ontstaat er echter een weerklank in je als ik het in de volgende zeer eenvoudige vorm omschrijf. Die weerklank kan je helpen. De basale splitsing laat op de een of andere manier de vrouw buiten beschouwing. Dit betekent niet per se homoseksualiteit, maar er is geen concept van echte vrouwelijkheid en daarom kun je je niet zonder problemen en verwarring verhouden tot de realiteit van een vrouw. Zoals ik al eerder aangaf, veroorzaakte de echte, relatief gezonde mannelijkheid van je vader, en het gebrek aan vrouwelijkheid en de hardheid en gereserveerdheid van je moeder, deze splitsing tussen de twee kanten. Daardoor blijft er geen ruimte over voor het

vrouwelijke. Je eigen kinderlijke behoeften werden nooit vervuld waardoor je ze tot op zekere hoogte niet kon ontgroeien. Wanneer je die ervaart, schaamt je je er heel erg voor, je ontkent ze, veracht ze en associeert ze met de vrouwelijke sekse. Daarom moet er minachting voor de vrouwelijke sekse als zodanig zijn – tenzij het vrouwelijke schepsel mannelijk of schijnbaar mannelijk is. Dit zijn natuurlijk vervormingen omdat het misschien niet echt mannelijk is, maar voor jou mannelijk lijkt. Begrijp je dat?"

Dit is erg belangrijk. Ik denk dat ik daaraan ga werken. Ik kan er iets van voelen.

"Ja, ja, dat is geweldig."

Eén ouder hebben

VRAAG 12) U spreekt over twee ouders, wat natuurlijk het meest voorkomt. Maar ik wil iets vragen over het kind dat door één ouder wordt grootgebracht. Ik weet dat er veel redenen voor zijn maar ik zou het op prijs stellen als u daar iets meer over zou willen vertellen.

"Waar in de psyche bepaalde vervormingen bestaan waar het kind mee geboren wordt, is het effect natuurlijk hetzelfde. Wederom, het is absoluut onmogelijk om hier een algemene uitspraak over te doen, omdat ieder geval anders is en verschilt al naargelang de omstandigheden. Vaak zijn er ooms – bijvoorbeeld als de vader afwezig is – of verzorgsters, of tantes, of andere verwanten die voor het kind de moederrol op zich nemen als de moeder ontbreekt. Of er is iemand die de vaderrol voor het kind op zich neemt zodat er dan altijd op de een of andere manier wel een vervanger is. Een mens wordt bijvoorbeeld geboren met een fundamenteel onopgelost conflict. Dit conflict kan met één ouder op precies dezelfde manier tot uitdrukking komen als met twee ouders, omdat deze ene ouder mogelijk net zo'n splitsing heeft als jullie allemaal hebben met jullie vader en moeder. Dan zal deze mens zich verhouden tot de splitsing in de ene ouder. Dit is misschien een beetje kort door de bocht. Ik heb het hier heel erg vereenvoudigd. Het is nooit zo eenvoudig omdat er zoveel zaken een rol spelen en er invloed op hebben, maar als ik het vereenvoudig om deze vraag te beantwoorden, dan is dit mijn antwoord."

Ondanks de grote dualiteiten in mijn ouders, waarvan ik weet dat ik ze heb overgenomen, en de grote verschillen in die dualiteiten, is het grootste conflict voor mij om dat te overwinnen waar ze allebei voor stonden. Dat is het gehoorzaam zijn aan alle regels, hoewel hun regels ietwat van elkaar verschilden. Dat tegen de regels vechten was iets enorm groots, en eraan ontsnappen, vrij worden lijkt mijn gerechtvaardigde gevecht.

"Dit is heel waar, want waar ouders zich aan elkaar aanpassen in een negatief aspect, een aspect dat het kind als negatief ervaart, dan zal dit, niet altijd maar in jouw specifieke geval wel, zorgen voor een overdreven meegaandheid, zoals die in

jou bestond, wat je wel weet. Er was weinig gelegenheid voor rebellie – gezond of ongezond, volwassen of ... nou ja, er bestaat niet zoiets als volwassen rebellie, maar laten we het een volwassen zelfverzekerdheid noemen, een zich niet aan de regels houden, zelfs niet een ongezonde rebellie die uiteindelijk groei kan voortbrengen als je door die fase heen groeit. Maar jij stond onder grote druk van beide ouders, je moest gehoorzamen en dat deed je. Dat is het grootste probleem hier. Daar heb je gelijk in."

Ja, het was al erg genoeg van één ouder, maar het kwam van allebei.

"Ja. Ja."

De identificatie met de ouders ontdekken

VRAAG 13) Zou u zeggen dat in de mate waarin een individu zich identificeert met beide ouders, hij zichzelf niet kan verwerklijken?

"Ja, dat heb ik gezegd en ik herhaal het hier nog een keer. Maar, mijn vrienden, natuurlijk kan dit ook heel misleidend zijn. Iemand die zich niet echt diep bezighoudt met het onderzoeken, ontdekken, begrijpen en realiseren van zichzelf, is er misschien, omdat hij aan de buitenkant zo tegendraads is, van overtuigd dat er in hem of haar geen identificatie bestaat. Dit is heel subtiel en je moet grote vooruitgang in zelfrealisatie hebben geboekt om te kunnen zien op wat voor kleine, slinkse manieren deze identificatie toch in je bestaat. Niet alleen identificaties maar ook alle andere misvattingen. Ik richt deze woorden niet alleen tot de vrienden hier die niet actief zijn op een dergelijk pad, maar ook tot degenen die wellicht nog aan het begin ervan staan. Deze woorden klinken misschien te simpel, onmogelijk te begrijpen, misschien slaan ze nergens op of is het alleen maar een intellectuele theorie. Maar als en wanneer iemand van jullie echt zo'n pad als dit op gaat, met het doel om het beste in zichzelf te ontwikkelen, om op de beste, meest constructieve manier met het leven om te kunnen gaan, om aan de wereld te kunnen geven en van de wereld te kunnen ontvangen, dan zul je zien dat je na dit soort voorbereidende inspanningen, ontdekt hoe je geketend bent door deze vroege herinneringen, indrukken, invloeden en reacties die je helemaal vergeten was. Je zult zien hoe je deze reacties niet in het juiste licht beschouwt en hoe je blind reageert. Wat de omstandigheden ook waren, het betekent niet dat je er je hele leven noodzakelijkerwijs door gehinderd moet worden. Het is een grote vergissing te denken dat deze problemen uit het vroegere leven je hele toekomst lamleggen. Dat hangt helemaal van jezelf af – of je jezelf van deze omstandigheden bevrijdt. Deze omstandigheden zitten je alleen maar dwars omdat je er nog steeds aan vast zit. Als je helemaal begrijpt hoe en waarom je op deze omstandigheden en mensen reageert, als je het echt helemaal begrijpt, zullen de ketens wegvallen. Dan word je niet meer gehinderd, ongeacht wat de omstandigheden destijds waren. Niemand wordt gekweld door een lot dat hij moet verdragen. Jullie allen hebben alles in je om iets heel waardevols van je leven te maken, om te ervaren, te geven en te ontvangen.

Nu, dierbare vrienden, ik wil zeggen dat de voortgang van dit padwerk voor degenen die al actief op dit pad zijn, uiteindelijk steeds meer bevrijding zal brengen, zoals velen van jullie al zijn gaan ervaren. Houd vol. En wees vooral jezelf. Pers jezelf niet in iets wat je niet bent. Welke ervaring het leven ook maar biedt, leef het ten volle, zonder schaamte, zonder angst, zonder pretentie omdat je denkt dat je beter moet zijn dan je bent. Kijk naar jezelf met een realistische blik, zonder pretentie en zonder verzet.
Wees in vrede, dierbare vrienden. Wees gezegend, wees met God."

*Deze lezing werd gegeven via Eva Pierrakos in 1963.
Oorspronkelijk uitgegeven door Center for the Living Force, Phoenicia (N.Y.)
onder de titel: 'Questions and Answers 119'.
Laatste herziening van de Nederlandse vertaling in 2016 .
© Stichting Padwerk Nederland, uitgave 2017.*

